

DEBRECZEN-NAGYVÁRADI ÉRTESÍTŐ.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Felelős szerkesztő: NYIRI GÉZA.

Laptulajdonos: ZICHERMANN HERMAN.

Előfizetési feltételek:

Fizetendő Debreczenben.	
Egész évre	3 kor. — fil.
Fél évre	1 „ 50 „
Vidéki előfizetőknek	4 „ — „
Községeknél	2 „ — „
Egyes szám ára 10 fillér.	

Hirdetési díjak:

Négy hasábos petit sorért 20 fillér. Nagyobb és többszöri hirdetéseknel igen kedvező engedmények tételnek. „Nyiltér”-ben megjelenő közlemény minden petit sora 30 fillér. Hirdetések és előfizetések helyben a kiadói hivatalnál, Csáthy Ferenc, Telegdi K. L. utóda, Budapesten: Goldberger A. V., Általános tudósító VII. Erzsébet-körút 14., Blockner J., Eckstein Bernát, Haasenstein és Vogler, Bécsben, Prágában: A. Oppelék, Schalek H. és Párisban, Hamburgban s Majnai-Frankfurtban: G. I. Daube és Mosse Rudolf hirdetési intézetében fogadtatnak el.

Szerkesztőségi iroda:

Gróf Degenfeld-tér 3. sz.
Kiadóhivatal: Battyányi-utca 10. sz.
Felelős szerkesztővel értekezhetni naponta déli 1—2 óra közt.
Kéziratok vissza nem adatnak.

A szászok.

Debreczen, ápril 15.

A nemzetiségi képviselők szereplése a magyar parlamentben épp olyan veszedelmes, mint a milyen ravasz és roszakaratu.

Tisztán látszik, hogy különösen a szászoknak célja mindenképen kihívni, provokálni a magyar képviselőket hazafiatlan nyilatkozataikkal, hogy aztán a külföld előtt denuncziálhassanak bennünket azzal, hogy: imo a barbar és erőszakos magyarok még a parlamenti szólásszabadságot is megvonják a „nemzetiségi milliók” képviselőitől.

Persze arról azonban nem regélnék a külföld előtt semmit, hogy alkotmányunk és alaptörvényeink értelmében mint „nemzetiségi képviselőknek” semmi helyük sincsen a magyar parlamentben, hol csak mint magyar képviselők ülhetnek s hogy a függetlenségi képviselők csupán érthető és jogos felháborodásukban feledkeznek meg magukról any nyira, hogy imparlamentaris kifejezésekkel utasítsák vissza hazafiatlan és meg nem engedhető kifejezéseiket.

A dolog azonban mégis sajnálatraméltó, különösen a szászokkal szemben, a kik egyenesen azért provokálják az ilyen parlamenti jeleneteket, hogy Németország előtt bennünket befeketítsenek.

A szászoknak mi sem fáj jobban, mintha Németország keresztül lát apró intrikáikon s a magasabb világpolitika álláspontjára helyezkedve tudomást nem vesz az ő tárgyatalan és ok nélkül való nemzetiségi kapaszkodásaik és panaszaiokról; hiszen p. o. a német császár budavári toasztjára a düh paroxiszmusába estek és lapjaik úgy sértegették a németek fejedelmét, akár máskor a magyarokat.

A jól informált hivatalos Németországtól tehát a rosszul informált német közleményhez apellálnak, mely nemzeti chauvinizmusában nagyon könnyen kapható elle-

nünk, különösen ha nagyitva és ferdítve értesülünk ama parlamenti jelenetekről, — melyekben a hazafiatlan szász képviselőket a függetlenségi párt lehurrogja.

Épp ezért, ámbár nagyon szép feladatot végeznek a nemzetiségi kérdéshez szóló képviselők — szinte jobban lenne, ha nem esnék annyi szó a parlamentben legalább a szász kérdésről, a mi tulajdonképpen nálunk a nemzetiségi kérdésnek csak jelentéktelenebb része.

Végre is szász vagy német veszedelem nem fenyeget bennünket. Az, amit a szászok a magyar állammal és a nemzettel szemben maguknak megengednek, csak hetvenkedés, a melyet rövidesen, a hol lehet, meg kell torolni, meg kell akadályozni, de nagy dolgot belőle csinálni nem érdemes. Az igazi nemzetiségi veszedelem, a melyet érdemes tanulmányozni, kutatni, felderíteni és a parlament elé vinni: a panslavizmus és a dakoromanizmus.

Inkább azokkal foglalkoznának tüzetesebben a nemzetiségi kérdéshez hozzá szólni kívánó politikusok s hagynák a szászokat.

Az elszegényedés.

Debreczen, április 15.

Mindenfelől hangzik a panasz, hogy országunk népe napról-napra szegényedik — Az elégedetlenség panaszát, a nyomorjajszavát halljuk szakadatlanul. Látjuk, hogy seregesen költöznek más világrészekbe, a könnyebb megélhetés, a jobb kereset reményében.

Vajjon csakugyan — olyan általános az az elszegényedés, az a vagyoni hanyatlás?

Hiszen a tulajdonképpeni törzsvagyony, a termőföld csak nem vészett el, csak nem siklott ki lábaink alul? A termelésre alkalmas terület, félszázad óta ellenkezőleg nagyban növekedett és okszerű művelés által szászszorta jövedelmezőbb lett.

Van egy régi jó földképem, a mely 1845-ben készült. — Mily nagy különbség, ha ezt Magyarország újabb földabroszaival hasonlítom egybe! — Akkor a folyók még nem voltak szabályozva, a mocsarak még le nem csapolva. — Roppant földterületek, mint futó homok jelölve. — Az újabb földképeken mindezeknek semmi nyoma.

Hová lett a Hanság és a Sárrét a Dunántul, mely utóbbi Székesfehérvártól Bonyhádig terjedt; háová a Balaton délnyugati részén és az Eszék tájékán levő nagyterjedelmű mocsarak? Vagy pedig a dunamelléki mocsarak: Ocsa-Baja, Mohács, Apatin és Vukovár közt?

És még mik mindezekhez képest a tiszamenti, a békési és bánátusi lápok és mocsarak, melyek a tiszántuli országrésznek legalább is tizedrészét tették terméketlenné?

És ez a tömérdek terület, a mely ösödők óta hasznavehetetlen volt, most mind megvan művelve, rajta leng a tengernyi búzalkalás — s még sem ad elég kenyeret a mi népünknek?

Pedig a közelmúlt ötven év alatt nem szaporodtunk meg annyira, hogy el lehessen rólunk mondani: Sok az ember, kevés a főka!

És kik vándorolnak ki? A munkaképes, munka-szerető emberek. — mert ha a munkakerülők, a csavargók, kóbor cigányok hagyják el az országot, szerencsés utat kívánunk nekik.

A kóborló cigányok különben is valódi országos csapást képeznek — s nincs mód benne, hogy vándorlásuknak határt szabjunk. — Ha más ember tehet kéjutazást, vagy üzleti szempontból utazhatik, a merre kedve tartja, hát miért nem ők is? Hisz ők is honpolgárok; ma-holnap pláne választójoggal felruházott polgárok — s mind ilyenek meg is választhatók; a kik majdan a dunaparti negyvenmilliós országházban is fognak szerepelni, mihelyt az általános szavazási jog életbe lép.

De visszatérve az általános elszegényedésre, én annak okát abban lelem, hogy a mi népünk nem tud takarékoskodni. — A férfiak elisszák hétköznapi keresetüket vasárnapon, az asszonyok pedig rosszul gazdálkodnak.

Nem egyszer láttam alföldi helységeknél, a hol nincs gyümölcsstermelés, hogy miként tódultak a szilvával megrakott tót szekér közé — s egy szakajtó szilváért tele szakajtó búzát adtak. — Ilyen tékozlók a hártartásban — s a mellett, hogy pazarul főznek, rosszul főznek. — Czfira ruhára is fölötte sokat költenek.

Hogy ha mindazok, a kik Amerikába kivándorolnak, itthon is annyit dolgoznak, mint a mennyit ott kell dolgozniok, itthon is olyan mértékletesen és takarékosan élnének, mint odaát, bizonyára ép úgy boldogulnának, mint a hogyan boldogulnak bizonyos községek, s így például az alföldi községek munkás és józan lakói, akik évről-évre gyarapodnak — s már nemcsak a városiak földjeit veszik meg, de a városokban házakat is szereznek.

A kivándorlási kedv különben olyan, mint a járvány, egy neme az örületnek, a mely idővel magától fog megszűnni, mint a középkor elején a népek vándorlása, avagy ama vallási rajongás, a mely annak idején milliákat vezérelt Palesztinába.

A Csáky-szalmája.

Debreczen, ápril 15.

Mindenki tudja, mit kell érteni képletesen a közmondásos „Csáky-szalmája” alatt. Valami olyat, aminek se ura, se gazdája; ami félig-meddig bitangban van; amire ráteheti a kezét akárki, anélkül, hogy a törvény komoly szigorától kellene tartania.

Ilyen „Csáky-szalmája”, ilyen bitang jószág Magyarország sok területén még ma is a vadászat, annak gyakorlása, de főképen maga a vadászat tárgya: a vad.

TÁRCZA.

Éljen az igazság.

Írta: Goliczyn — Muravlin herczeg.

Wassilij Borissovits Mjakrausev, a járásbíró-ság elnöke, egy napon meghívta magához a helyiség jogi tekintélyét, Pribilov védőt és észretetreméltó arccsal fordult hozzá:

— Egy kéréssem volna, kedvesem! Ne tagadja meg tőlem annak teljesítését!

— Hogyan tehetnék ilyet, Wassilij Borissovits? Örömmel — amit csak parancsol! Mivel szolgálhatok tehát?

— Kérem, kedvesem, kérem, hangsúlyozta Mjakrausev és egy ládika szivart tolvá a híres ügyvéd elé, ülésel kínálta meg.

— A következőről van nyganas szó, szólt aztán megsimogatva tar koponyáját. Holnap lesz Petuchov ügyében a végtárgyalás és még nincs védője; ez, amit tudja, kellemetlen és így elhatározottuk, hogy megkérjük önt...

— És mivel van vádolva?

Wassilij Borissovits megnevezte a büntető-törvénykönyv egy cikkelyét, amely ellen Petrichov vétett; de mert látta, hogy Pribilov még mindig kérdőleg nézett rá, még hozzátette:

— Nagyon jelentéktelen az egész; az esküdtek biztosan felmentik. Az államügyész Nikolaj Stepanovits — a vádló; de bizonyára

visszavonja majd a vádat és rendben lesz minden. Nem tartóztatjuk önt soká!... Beleegyezik?

— De nem lesz időm a készülődésre... A tényállás... dörmögte az ügyvéd, aki nem akarta megtagadni az elnök kérését és ahhoz sem volt kedve, hogy valamely jelentéktelen perben szerepelve, kockára tegye hírnevét.

— Két szóban elmondom, kedvesem, az egész ügyet! szólt Mjakrausev. Nagyon rövid történet: Petuchov egy éjjel keresztülment Ivanovval a hidon. Az idő rettenetes volt; sehol egyetlen lélek. Ez az Ivanov hirtelen előveszi az óráját, a tárczáját, mindezt pedig a következő szavak kíséretében adja át Petuchovnak: „Tartsd ezt meg, testvér, emlékül... A feleségem megcsalt és én... bocsáss meg... ezzel keresztülveti magát a hid karján s a vízbe ugrik. Petuchov halálra rémült, kiabált, de nem hallotta meg senki; ezért hát tovább ment. Mindezt a saját beszéde szerint mondom el.

— És hogy fedezték fel az esetet? Ő maga mondta el! Feljelentette?

— Nem, hivatalos jelentést nem tett; de nem is titkolta. A tárgyakat megmutatta ismerőseinek és ezeknek elmondta, mint történt minden. De feljelentették; házkutatást tartottak nála és Petuchov most már félve a börtönbe van, bárha, és ezt be kell ismernem, minden de minden tanu, a legjobbat mondják róla és egyhangulag bizonyítják, hogy ilyen büntényre képtelenek tartják.

— A vizsgálóbíró és főügyész hogyan tehetett tehát... akarta Pribilov mondani, de Mjakrausev félbeszakította és elégedetlen mozdulatot tett.

— Ne is beszéljen róla... szögyen, hi-temre mondom! Éppen ezért kértük meg önt. Ne tagadja meg kérésünket! Nikolaj Stepanovits, amint mondtam, elfogja ejteni a vádat. Ön néhány szót szól majd és a dolognak vége. Egy ember kiszabadult a börtönből — mert ha nem, a tárgyalást újra el kell napoltatnunk, mert nem gondoskodtunk védelemről.

Pribilov beleegyezett s miután magához vette a szükséges irományokat, elment Petuchovhoz a börtönbe, hogy a nem remélt ügyfélével értekezék. Petuchov egy sovány, halvány, kicsi növésű, hófehér hajú aggastyán, őszintén, nyiltszívűséggel mondta el az egész históriát, és végül hozzá tette: „Oh, uram, ha a boldogultat, a vízbefultat láthatta volna! Még a cipőjéig sem értem, olyan magas volt. Amaz — a vas-egészségű ember, közel harmincz esztendő volt — meg én... no nézzen meg engem! Ha tudtam volna, hogy ilyen szerenestlenség ér, az erszényt az órával együtt bele dobtam volna a vízbe. Harmincz rubel miatt meggyaláztak, megbecstelenítettek vénségemre.” Az öreg ember beszédét zokogás szakította meg.

Pribilov őszintén sajnálta a szerenestlenséget és megvigasztalta: „Ne bánkódjék”, így szólt és bucsuzólul megszorította Petuchov kezét. „Sokat szenvedett, de most már nem tart soká;

holnap, Isten segítségével, felmentjük és visszatérhet otthonába.”

— Gondolja uraságod, hogy felmentnek? kérdezte az öreg örömmel és egyben bizalmatlanul.

Másnap reggel a járásbíró-ság bünyfenítő-osztályában egy pénzhamisító banda ellen akartak tárgyalni és Petuchov porével akarták az esküdtek kedélyét próbára tenni. Csak kicsi volt a hallgatóság és a komor, esős nap komoran tekintett be a szűk s alacsony tárgyalási terem ablakai. Az öreg Petuchov rabköpönyegében ült a vádlottak padján és el nem fordította a tekintetét egy sötét saroktól, ahol szoroson egymás mellett állott egy szenvedő arcú öreg asszony meg egy fiatal leány, akinek vörös volt a szeme a sirástól. A felesége volt ez, meg a leánya, kik azzal a reménnyel jöttek a törvénykezési terembe, hogy az ártatlanság diadala jut. Sőt egy batyuban el is hozták az öreg embernek a ruháit és a távolból mutogatták neki, hogy ezzel bátorítsák. A kérdésre, hogy bűnösnek érzi-e magát, Petuchov tagadólag válaszolt és kezdődött a vádlóval felolvasása. Az öreg asszony s a leánya csöndesen sirtak és eltakarták az arczukat. Petuchov neki bátorodott. Az államügyész s a védő közömbös pillantásokat váltottak egymással és egyre az óráit nézték; az egyik menyasszonyához, a másik a vhist pártira vágyott, mely Mjakrausev urnak tegnapi kérése miatt mára lett elhalasztva.

Akik semmit sem, vagy csak felületesen tudnak arról, hogy milyen nemzetgazdasági tényezővé lehet fejleszteni arra való viszonyok közt a vadállományt s hogy milyen jövedelmi forrás nyílik ez által: azok alkalmasint vállat vonnak erre a megjegyzésre. Pedig ha csak a szomszédos Ausztriát s abban Csehországot nézzük is: bámulattal látjuk, hogy milliókra megy évenként az az összeg, amit ott a hasznos vadért, mint fogyasztási cikkért, bevesz a vadtenyésztők tömege. Mi ellenben az okszerű vadtenyésztésnek és vadóvásnak jóformán a kezdő időszakát éljük Tisztelet a kivételeknek, de a legtöbb vadászterület tulajdonosa, illetve bérlője, vagy nem is ért a dologhoz, vagy belefárad a visszaélések ellenőrzésébe, amiben neki segítséget a törvény alig-alig nyújt. Mert a törvénynek csak akkor van ereje, ha végrehajtják. Ellenben fogatlan mummává válik, ha megszegése, áthágása, kellő megtorlással nem fenyegetik.

Nálunk például a vadorzást általában nagyon is enyhén, vagy oly nehézkes eljárással kapcsolatosan büntetik a bíróságok: hogy az „in flagranti“ esetek kivételével, — sőt még ezekben sem mindig, — bajosan remélhet az ember példaadást és kellő elriasztást. Pedig a vadorzás olyan speciális visszaélés, ami mögött mindenkor ott van az emberélet kockázatának a veszedelem. Hisz' a vadorzónál puska van, s az erdő-mező félreeső helyei fokozottan csábítják a büntetés félelmétől még jobban nekivadult vakmerő orrvadászt arra, hogy aki őt kérdőre vonja, vagy éppen letartóztatni akarja, azt láb alól eltegye. Számtalan eset bizonyítja, hogy így van; sőt nem egy példát tudunk, hogy a vadorzó, a fölősmertetés veszélyét elkerülendő, még olyan embert is lelőtt, akinek esze ágában sem volt vele törődni, s aki csak véletlenül került útjába, teljesen ártatlanul.

Helyünk szűk volta nem engedi, hogy minden idevonatkozó panaszunkat részletesen kifejtjük itt. De szólunk legalább arról, aminek az eldöntése végett egy állomási előjáró sürgős kérdéssel fordul hozzánk.

Azt kérdezi: „Szabad-e most, a vadászati általános tilalom idején, a terület bérlőjének összefogdosnia a foglyot s a nyulat, hogy külföldi vevőknek eladja.“

A kérdés annál érdekesebb, mert a szóban forgó bérlő egy igen előkelő magyar főúrtól bérlti az így kifosztásra jutó területet. Tehát a tulajdonos főúr maga sem szorította meg kellőképpen a visszaélésre hajlandó vadpusztítót.

Mindenekelőtt a kérdésre felelünk azzal, hogy a szabadon tenyésztett vadnak tilalmi időben összefogdosása és eladása határozottan jogtalan cselekedet, a mi ellen a törvényes eljárást meg kell indítani. Csupán a bekerített vadaskertekben tenyésztett vadval

rendelkezik a tulajdonos, illetve a bérlő, minden időben egyformán; de itt is jól megfontolandó, vajjon minő elbírálás alá essék a a kisvad, amelyet egészen vadaskerti vadnak tekinteni csak fenntartásokkal lehet. Mert hisz' a szárnyasféle a kerítés fölött, a nyulat pedig a neki nem eléggé sűrű drótkerítés nyílásain át könnyen változtat területet. Am ez már olyan részletkérdés, ami csak a szakembert érdekli.

A mai vadásztörvénynek sok fogyatkozása van, de ha legalább a most érvényben levő határok közt biztosítva volna a törvény megtartása: sokat nyernénk vele. Hanem a hiányosságot közönnysel tetézve, üdvös eredményt el nem érhetünk.

A csendőrség közegei például, akiknek egyik feladatuk a vadászatra vonatkozó s ezzel kapcsolatos kihágások, vétségek stb. iránt érdeklődni: bámulatos méla hangulattal vannak a vadászat minden ügye iránt. E sorok írója régi vadászember, de még nem találkozott csendőrrel, aki ez iránt érdeklődött volna: van-e vadászjegye. Az vadászik tőlük, aki akar. Hogyne fogdoshatná tehát a vadat még könnyebben is, bárki. Hisz' a puska legalább szól, — ellenben a hurok néma, nem ad jelt. Ha pedig maga a jogos bérlő az, aki összefogja a vadat, akkor meg éppen senki se állja útját. Hisz' nem „vadászott!“ Puska se volt tán nála. A törvényből legfeljebb annyit tudnak a hites mezőőrök, hogy vadászni februáriusban már nem szabad hasznos vadra. De hogy a bérlő ne foghatná meg a maga (!) vadját? ez ugyan furcsa is volna, — szerintök.

Arra volna szükség, hogy ott is, ahol a vadászat bérlője a viszonyok szűkes volta miatt nem tarthat külön vadórt, (mint a vadszegény községi területeken), legalább a mezőőrök terjeszszék ki a figyelmeztetést a vadóvásnak törvénybiztosította érdekeire. De ehhez persze az kellene, hogy a mezőőr először is teljesen tisztában legyen a hatás körébe eső dolgokkal; s ha ebben sincs hiba akkor akarjon a feladatának eleget tenni. Tehát nézzen ki a határba télen és kora tavasszal, amikor ott a mezei munka szünetel ugyan, de annál jobban garázdálkodhat a vadorzó s az ennél is rosszabb lelkiismeretlen bérlő.

—ny.

SZÍNHÁZ.

A színház új tagjai.

Az idei szezonnak husz nap múlva vége. Társulatunk május 12-én Ujhelyre távozik. Így tulajdonképpen csak futó az ismeretségünk társulatunk új tagjaival, amint hogy nem mélyek azok a benyomások sem, miket róluk és játékukról szereztünk.

Halmy Margit helyére, ki ma már Kolozsvárott aratja babérját, Groó Valériát szerződtette Komjáthy. A kisasszony igen ügyesen mozog a színpadon, s azonkívül, hogy a gesztá-

lásban kissé győnge, külső szempontokból kitűnő megjelenésű. Dumas fils Kaméliás hölgyében mutatkozott be a debreczeni publikumnak. Szegény Gauthier Margit újra színpadra jött, hogy megrikassa az érzékenyebb szíveket. Groó jó Margit volt; legfőbb jelességét abban láttuk, hogy teljesen szakított a régi, patetikus iskolával. Bebizonyította, hogy természetességgel többet érhet el a jóravalló művészember, mint sőt-hajtatásokkal és deklamációkkal. Egy-egy mozdulata sokszor mondatoknál többet fejez ki, hangja mély, drámaian tömör, beszéde világos s igen jól hangsúlyoz. Legnagyobb volt az öreg Duval-lal való jelenetében és az Armanddal történt szakításnál. Tehetséges színész Groó kisasszony, kit Kassa pedáns közönsége is bizonyára szívesen fogad.

Nekünk igen kedves naivánk volt Szabó Irma. Kár volt tőlünk távoznia. Az utódja Ber-lányi Vanda, fiatal erő, alig esztendeje színész. De erő! Kurucz Feja Dávid Böske hugát játszotta másodszor színpadunkon. Először a Vasgyáros Szüzannát láttuk tőle, de mi inkább vagyunk hajlandók Feja Böskejét tartani első debütjének. Mindenkinek nagyon tetszett. Voltunk sokan, kik a színmű összes szereplői között Ber-lányit tartottuk legjobbnak. Mikor a becsületét félti, mikor bátyja végútját siratja, közvetlen, művészi hatást tett. Nagy művész lesz még belőle.

Tóth Ilonka a most Szögedében ünnepelt Fáy Flóra helyét tölti be. Igen tehetséges utódja Fáy Flóra; hangja mély, szívből jövő, drámaiasságával megkapó. Clairet játszotta Olmet színművében s köztetszésben részesült. Nekünk jobban tetszett a Bor vasárnap délutáni előadásán. Két ségtelen dolog, hogy az új társulat nőtárgjai között képzettség dolgában első helyen áll s ez elég dicséret számára.

Szirmay Olga nagysám nem várta meg, míg referátát írhatok róla. Elment tőlünk, mielőtt a színészpályákon kívül másutt is mutatna volna magát. Helyette K. Tarnay Leonát szerződtette a direktor, ki a hét folyamán lép fel.

Faragó Ödön művészember, kiváló jellemkomikus. Kean-ben tetszett nekünk legjobban, hol jelességei teljes erejükben érvényesültek. Megmutatta Faragó, hogy középdrámai szerepben ép oly jó, mint például az Egy görbe nap Kraszahuberében. Igen ügyesen csinált karrikatur alakot az öreg pozsonyi svábbból, s eszünkbe jutott játékaról az öreg Szatyi Dachselmayere. Az összehasonlítást mellőzve, Faragóról lehető legkedvezőbb a véleményünk.

Nógrádi Albert szép hangú baritonista, Békeffy Lajos fiatal, de jó tenorista. Ez pedig ritkaság. Karacs bátyánknak mégis jobb tenorja volt.

Komjáthy ily módon szerződtette új társulatát. A felvidék metropolisának sokat ígérő színházi szerződése kezei között van. Addig, míg a provinciális, apróbb helyeken vendégszerepel pár hétig a társulata, teljesen rendezhető, hatja az anszamlét. Komjáthyknak kitűnő iskolája van: ezt mindnyájan tudjuk; de — sajnos — azt is tudjuk, hogy mindig iskola volt a debreczeni színpad, melynek kifejlődött, megizmosított tagjait gyorsan elkapták a főváros és vidék direktorai.

Érthető érdeklődéssel nézünk a Makó Lajos szeptemberi bevonulása elé.

(G.)

HÍREK.

— Emléket dr. Baczoni Lajosnak. Az akció, melyet dr. Baczoni Lajos emlékének felállítására indított a kollégium tanári karn, most az ifjúság körében is viszhangra talált. Az akadémia portáján kitett íven adakozásra szólítja fel társait Fráter Ernő a Jogász Segítő-egylet elnöke. Ugy értesültünk, hogy a felhívás már is szép eredménnyel járt.

— Előléptetett debreczeni vasutasok. A kereskedelmi kötségetves letárgyalása után a Máv. igazgatósága április 1-től kezdődőleg a következő debreczeni vasuti hivatalnokokat léptette elő: A IV. rangfokozat első osztályába Pethő Imrét, Miksa Istvánt, Budanovics Bélát; a második osztályba Dezső Kálmánt, Faragó Ernőt, Gábris Mihályt, Strausz Ármint, Kubinyi Árpádot és Géhl Györgyöt; a harmadik osztályba Werlin Sándort, Singlári Gyulát és Ártimovitch Antalt. Az V. rangfokozat első osztályába Hegyi Jánost, Justh Gezá, Fintha Gezá s Hoffner Elek mérnököt; a második osztályba Kosdy András, Kube Györgyöt, Mihalic Pált, Lengyel Károlyt, Gál Bélát, Czako Adolfit és Balogh Jakab mérnököt; a harmadik osztályba Paál Gusztávot és Bernhardt Sándor mérnököt. A VI. rangfokozat első osztályába Kun Ignácot, a másodikba Turai Miklóst, Fischbein Sándort, Gerecze Gyulát, Klapka Endrét és Hajnal Lajost. Ez igen imponáló szám, és úgy hogy az igazságos előléptetésekkal a vasutasok megvannak elégedve.

— Meghívó a Csokonai-körnek 1902 április hó 16-án, szerdán d. u. 5 órakor, a városháza nagytermében tartandó felolvasó ülésére. Műsor: 1. „A reményhez“ Csokonaitól. Előadja Fentzl Rudolf karmester vezetése alatt a Petőfi-dalkör. 2. Szavaltat, Groó Valéria urhölgytől, a debreczeni színtársulat művésznőjétől. 3. Utiképek. Irta és felolvassa Dr. Tüdös János, a Csokonai-kör főtiktára. 4. Kurucz nóta. Czimbalmón előadja Bernáth Gizella urhölgy. 5. Költemények. Irta és felolvassa Farkas Imre ur. 6. Szabadsággal Hubertől. Előadja a Petőfi-dalkör. Belépti díj személyenként 1 korona. A kör tagjai alapító vagy rendes tagsági jegyeiket használhatják. Jegyek előre válthatók Tóth Béla úr piac-utcai gyógyszerüzében.

— Tüzoltók gyűlése. A debreczeni önkéntes tüzoltó-egyesület parancsnoksága szombaton az őrtanya helyiségében ülést tartott, melyen folyó-ügyeket tárgyaltak s egyuttal megállapították a jubileumi ünnepségek programját. A gyűlésen Szikszay Gyula főparancsnok elnökelt. E gyűlésen elhatározták, hogy a közgyűlést e hó 27-én tartják meg délután 3 órakor a tüzoltó-őrtanyán, melynek tárgya a következő: A parancsnokság évi jelentése. A számvizsgálók évi jelentése. Az évi költségvetés megállapítása. Indítványok tárgyalása. Három rendes és három póttagból álló számvizsgálóbizottságnak egy évre való megválasztása. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére tagok kinevezése.

— A polgári kerékpáros egylet közgyűlése. A polgári kerékpáros egylet e hó 19-én esteli nyolcz órakor tartja meg évi közgyűlését az egylet helyiségében. A gyűlés főbb tárgyai: az évi jelentések, választmányának a felmentés megadása, választások, alapszabályok módosítása lesznek.

— Megyei élet. Hajdúvármegye törvényhatóságának tiszviselői nyugdíjválasztmánya e hó 15-én, kedden délelőtt kilenc órakor Rázsó Gyula

A tanuk, mintha csak megegyeztek volna, egyhanglagon a legkedvezőbbeket valották Petuchovról. „Józan, dolgozó és becsületes ember“, mondták mindannyian. Egyesek a gyermekkoráról beszéltek; mások fiatalságának idejéről, mások megint tényekkel álltak elő a mostani életéről. Vallomásukban éppenséggel sem volt elmentmondás. Az esküdtek száználmasan nézték a szerencsétlent és lassankint élénk rokonszenv fogta el a kedélyeket a félreértés e szegény áldozata iránt. Petuchov mind bátrabb lett; fel-emelte a fejét és most már merészebben nézett a terem sötét sarkába. Oly emberhez hasonlított, aki még életében olvassa a dicséretével telnekrolóját és örömmel hálás igazgatottságot érzett.

— Az államügyész uré a szó! szolt most Mjakrausev, a mikor vége volt bizonyítási eljárásnak. A jelenlevők most mind Nikolaj Stepanovits Vikulint nézték, a szép, fiatal államügyész, a himzett egyenruhájában, csiptetővel a szépen hajlott orrán és sűrű, hátraféltült hajával. Az államügyész felállott, az asztalra támaszkodott és már felnyitotta a száját, hogy a vádat visszavonja, amikor... egy jelentéktelen körülmény történt, mely nemsokára nagy jelentőségűnek bizonyult. A terembe Olga Vassiljevna lépett, Mjakrausev elnöknek a leánya és Vikulin

államügyésznek a menyasszonya. Szép, fiatal leány volt ez, ki a pénzhamisítók perét jött meghallgatni, de korán érkezett. „Eljöttem, hogy a látásodban gyönyörködjem!“ szolt a fiatal leány tekintete, a mikor kaczerul nézte a jegyesét.

— Igazán boszantó! gondolta Vikulin magában. Éppen velem kell annak a szerencsétlenségnek megtörténie, hogy Olga most jó ide, a mikor a vádat el kell ejtenem. Igazán nagyon kellemetlen! Csak igazi, valódi gyilkos ülne itt ennek a Petuchovnak a helyén, ugyancsak végeznék vele... De ami még mindennél bosszantóbb és kellemetlenebb, hogy nézmem kell ennek a Pribilovnak az önelégült arcát! Ezt a Petuchovot fel kell menteni: ez a napnál is biztosabb, de Olga tapasztalatlan; ő azt hihetné, hogy Petuchovnak a fölmentése a védő beszédjének az eredménye. Hiszen egy ideig udvarolt neki, kocsarat kapott és ma, most diadalmaskodhatik... Nem, nem! szolt Nikolaj Stepanovits, nem tehetem! Persze, nagyon nem fogom Petuchovot vádolni, de hallgatni sem tudok.

A törvényszék s a jelenlevők mind tudták, hogy az államügyész élni fog a jogával és elejti a vádat; de Vikulin már megváltoztatta szándékát Megkezdte beszédét. Nagyon szépen beszélt s a főczélja az volt, hogy a menyasszonya megértse és a leány szeretettel is mosolygott a je-

gyesére. Ezt pedig csak az az egy óhajtatás vezérelte, hogy vetélytársát megalázza.

Nyugodt hangon kezdett beszélni, de nemsokára elragadtatva saját szavai által, megfélekedett a tényállásról, a vádlotról és csak az az czél vezérelte, hogy győzzön. Mindama bizonyítékokat, a melyeket a védelem felhasználhatott, Petuchov elmondta maga; de egyuttal részletezte a mentségi okokat és könyörtelenül analizálva azokat, már előre is nevétségessé igyekezett tenni a védő beszédét.

Majd elmondják önöknek, esküdt uraim, mily becsületes és erényes volt a vádlottnak mulija és én nem is akarok hitetlenkedni a tanuk vallomásával szemben. Én csak azt mondom, hogy a november 21-ről 22-re virradó éjjelen Petuchov tullepte azt a keskeny határt, mely a becsületességet a becstelenségtől, az erényt a büntől elválasztja. Ez öreg embernek a kezeiben, akit az ily tisztos ősz haj diszit, voltak az érték-tárgyak, amelyeket beszenyezett az ártatlan áldozat vére és azok nem égették a kezeit...

Megmutatta azokat ismerőseinek, kérkedett velök. De hogy a hatóságnak megmutassa — ahhoz nem volt elég... tapasztalata, fogja a védelem mondani; de én meg azt mondom, hogy ehhez nem volt meg a kellő lelkiismerete, há-

A védő ott ült a karosszékekben sápadtan és erősen harapdálta az ajkait... Ez váratlan dolog volt és érezte, hogy kelepczébe került és most már nagyon jól tudta, mi vezérelte az államügyészt a cselekedetében.

— Megállj csak, kedvesem, megállj!... szolt boszusan magában, mialatt jegyzeteket csinált az előtte fekvő papíron. Aztán alig várta be Vikulin beszédének végét, beszélni kezdett ő, hevesen, szenvedélyesen és jól, mint az olyan ember, a ki legdrágább kincsét — a becsületét védi.

A közönség el volt ragadtatva és két részre oszlott. De mindenki egyformán megfélekedett a szegény vádlotról, a ki meg sem tudta érteni, mi történni körülte. Az esküdtek hosszas táncszokása után kimondták az ítéletet. „Bűnös az enyhítő körülmények tekintetbe vételével.“ És Petuchov, aki rendíthetetlen hitében az igazság és jog iránt öregedett meg, mélyen lehorgasztotta ártatlan fejét a rázudított bűn súlyos terhe alatt.

Az államügyészt és védőt körül fogták a gratulációnk és különös! Ők, akik oly szenvedélyesen harcoltak, nagy elégedetlenséget éreztek s szívökben tért foglalt a keserű megbánás.

alispán elnökle alatt ülést tartott, melyen Ferenczy Elek volt fősztaligabiró és a Szoboszló járási hivatalszolga nyugdíjügye került tárgyalás alá.

Ugyancsak kedden délelőtt tíz órakor a központi választmány is ülésezett az alispán elnökle mellett s az 1903-ik évre szóló ideiglenes választói névjegyzék összeállítására és közszemlére való kitétele iránt intézkedett.

Felekezetenküliek Hajdumegyében. A magyar királyi központi statisztikai hivatal megkeresésére Hajdúvármegye központi szolgabirósága most állítja össze a vármegye felekezetenküli lakosainak névsorát.

Az első magyar általános biztosító-társaság Budapestén. Az első magyar általános biztosító-társaság Budapestén. Az első magyar általános biztosító-társaság Budapestén.

Az igazgatóság az előterjesztett mérleg számadatai szerint már ezáltal mindent beváltott, a mit az előző mostohabb években a közgyűlések kilitátsba helyeztek.

Az igazgatóság az előterjesztett mérleg számadatai szerint már ezáltal mindent beváltott, a mit az előző mostohabb években a közgyűlések kilitátsba helyeztek.

Az ipar csodája mind az volt, ha az ipartermék oly olcsó árban kerül forgalomba, hogy az feltűnést kelt. Egy ilyen csodát teremt meg mostan Lichtmann Sándor posztókiutvili osztálya, Budapest, VII., Rottenbiller-utca 12/X. szám, azzal, hogy 3 ft 50 krajczárért szétküld az ország bármely részébe a legtöbb férfi-öltönyre elegendő 3 méter 20 ctm. tavaszi divat cheviott-szővetet, drapp, barna, szürke, zöld, fekete és sötétkek színben és 5 forintért finom fekete és sötétkek posztót, vagy barna, fekete és sötétkek kamgarn szövetet.

CSARNOK. LEVÉL.

(Finále.)

Kisasszony, óh higgyen nekem, hogy Önt nem szerettem én soha. A vágy hajszolt és kergetett Kaland után. S hogy észrevettem Az érdeklődést, álmódzotam én Nehány napig. Ön segített nekem Ábrándokkal beszöni lelkemet.

Vasárnap este illdögélt, úgy-e, Erkélyükön s erőltette szemét, Hogy a lent nyüzsgő emberár sorában Talán egy ismerőst fedezne föl.

Kisasszony, ön ki művelt Leány s színházba jár, bizonynyal

Rég ismeri Cyrano bus regényét. A tömpeorru, félszeg Bergeracnak Kinos gyötrelmét, aki álmódzva Beszédüle a tetszés mámorába.

Ha nem haragszik Reám azért, hogy én külső mezet S példát keresek — bár aránytalant — Történetemhez: — a fenti az.

Volt ön szerelmes, szívből igazán? Megérti lelke azt az óriási Esménynt, amelynek rabszolgája lett Az embereknek oly nagy sokasága?

Emmyt tudok: egy ifjút ön kegyel. És semmi mást felőle. Ha ez érzet Olyan, amelynek csak neve hibás. Valóban ám örök tűz: hát legyen. Nem rajtam áll ugyan megkérdése, Se mint barátom, úgysem, mint ki épen

Egy hétig trubadurkodott. De mégis Szeretném tudni azt.

S ha tényleg Ez ifju is csak egy a sok közül, Kiket egy új blouse és egy kék ruha, Fehér napernyő és tollas kalap Úgy gombamódra visz maguk köré, — Teljes a képem, és igaz, jogos: A sorsom az, mi volt Cyrano.

Ha önnek ezt a deklamációt S néllyan más dolgot, érdekesbeket — Teszem föl azt, hogy itthon is maradjak — Beregi Oszkár mondta volna el; Ha ön nem a ruhát s a természetnek Csinos, de gyakran hamis plasztikáját Keresné beünni; s végre, hogyha tén — Ne adj isten — később csalódna is. Csak egy kicsit, csak annyit, hogy belőle Apró emlék maradjon: — akkor óh Bocsnáttát megadná én nekem, hogy Oly bátor voltam és tanácsokat Merészelék juttatni önhöz el.

„C.“

Első magyar általános biztosító-társaság Budapestén.

Kiadások. I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet. — Negyvenedik évi zárszámla 1901. január 1-től december 31-ig.

Table with columns for 'KIADÁSOK' and 'BEVÉTELEK'. It lists various financial items like 'Kifizetett károk és költségek', 'Függőben maradt károk tartaléka', and 'Tűzbiztosítás', 'Szállítványbiztosítás', 'Jégbiztosítás', 'Betörésbiztosítás'.

VAGYON. Mérlegszámla 1901. december 31-én.

Table with columns for 'VAGYON' and 'TEHER'. It lists assets like 'Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és banknál', 'Készpénz', 'Készlet', and liabilities like 'Részvényalapítókra teljesen befizelt', 'Társasági tartalek', 'Külön tartalek'.

Kiadások. II. Életbiztosítási üzlet. — Harminckilencedik évi zárszámla 1901. január 1-től december 31-ig.

Table with columns for 'KIADÁSOK' and 'BEVÉTELEK'. It lists items like 'Törlesztett kötvények díja', 'Visszaváltott kötvényekért', 'Hatalmazatok után kifizetett károkozás', and 'A múlt évből áthozott díjtartalék', 'Befolyt díjak', 'Biztosított tőke emelésére fordított nyeresemény'.

VAGYON. Mérlegszámla 1901. december 31-én.

Table with columns for 'VAGYON' and 'TEHER'. It lists assets like 'Értékpapírok', 'Magy. jelzálog-hitelbank', 'Budapesti élelmezési bank', and liabilities like 'Díjtartalék', 'Biztosítási alap', 'Kibazsítási tőkék nyereseménye', 'Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka'.

Kaczvinsky János, életbiztosító könyvvivő. Baró Harkányi Frigyes, Jenei Lajos, László Zsigmond, Szenté Károly, aligazgató. Gergely Tódor, a központi könyvezés főnöke, gróf Zichy Nándor. Ormody Vilmos, gróf Zichy Nándor.

328. szám.

Az ISTVÁN gőzmalom-társulat
ŐRLEMÉNYEINEK
ÁRJEYZÉKE.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános malomgyűlésen megállapított s 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Szám	Kötelezettség és enged- mény nélkül kiszámlázás mellett. Zsákkal együtt.	100 kiló		Zsákon- ként á 85 kilogr.	
		kor	fil.	kor	fil.
A.	Asztali dara nagyszemű . . .	31	60		
B.	Szinte " aprószemű . . .	30	60		
0	Királyliszt . . .	30	60		
1	Lángliszt kivonat . . .	30	—		
2	Elsőrendű zsemlyelisz . . .	28	60		
3	Zsemjelisz . . .	27	60		
4	Elsőrendű kenyérlisz . . .	27	20		
5	Közép kenyérlisz . . .	27	—		
6	Kenyérlisz . . .	26	80		
7	Barna kenyérlisz . . .	25	20		
7.	" " II. . .	22	20		
8	Takarmányliszt . . .	11	80		
11	Finom korpa zsákkal . . .	9	—		
11	" " zsák nélkül . . .	8	60		
12	Durva korpa zsákkal . . .	9	—		
12	" " zsák nélkül . . .	8	60		
12	Csirke buza zsák nélkül . . .	7	60		
A	zsákok súlytartalma, — teljsúlyt tisztasúly- nak véve. (1—?)				
	A. B. 0 — 6. számig	85	kiló.		
	7. és 8. szám	70	"		
	11. 12.	50	"		

Debreczen, 1902 április 9.

STERNBERG ÁRMIN és TESTVÉRE

cs. és kir. udvari hangszer-gyár

BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 36. sz.

Az összes

HANGSZEREK

legnagyobb tárháza.

Fuvolák, mester és iskolai hegedűk, gordonkák, czimbalmok, valamint családi mechanikai hangszerek dús választékban kaphatók.

Vendéglősöknek zenélő automaták! Képes árjegyzék a) harmonikákról, b) mechanikai zenélő művekről és zenélő dísz tárgyokról, c) az egyéb hangszerekről, úgymint hegedűk, fuvolák, czimbalmok, eziterák, harmoniumok, zongorák stbről ingyen és bérmentve küldetik, csak megnevezendő, hogy miféle hangszerről kívánatik az árjegyzék.

Legujabb!!

Valódi
Edison phonograph,
mely kizárólag osan nálunk,
mint az Edison Phonograph Co.
magyarországi vezérképviselőinél
kapható.

Eladó ház ondódi földjével.

Péterfia-Busi-utcán a 18-ik számú szeglet ház, melyen jó menetelű fűszer-üzlet van, eladó. Értekezhetni ugyanott a tulajdonos-nóval, vagy Kút-utca 14. szám alatt.

A „Debreczen-Nagyvárad Értessítő”

részére

hirdetések jutányos áron
elfogadtatnak

a kiadóhivatalnál, Battyányi-utca 10. sz.

Napról-napra mindinkább
jótéteménynek
és szükségletnek bizonyul
minden családban a

Kathreiner-jéle
Kneipp-malata kávé
használata.

Gondos háziasszony ne késlekedjék tovább ezt a jóízű és egészséges kávé italt bevezetni.

Tisztább pótkávé nem létezik, és nincs is jobb pótlás a babkávé helyébe, a hol ez orvosilag elfiltatott.

Kathreiner-jéle Kneipp-malata kávé csak a Kneipp páter védjeggyel eredeti csomagokban valódi. Nyitva marogott, vagy másképen csomagolt malata kávé soha sem

Kathreiner.

Bikszádi
ásványviz
árlappal
és
ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
a
Kútkezelőség
Bikszád
(Szatmármegye).

BIKSZÁDI ásványos gyógyvizet,
mely egyedül a maga nemében több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a **Bikszádi** ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légsőhurut, hangszalag-hurut, vérköpes ellen. — Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérbányás, tudócsucs-hurutnál és kezdődő gümöckőrnél, továbbá **Bikszádi viz** alkalmas kitűnő eredményt értek el a zása által emészthetlenség, idült és heveny gyomorhurut, máj- és epehólyagtáptalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknel, görvélykóros daganatoknál, heveny- és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.

A Bikszádi viz bérloje s a sztojikai viz főelárúsítói: **ALMER LAJOS és KÁROLY** nagybányai lakosok.

SZTOJKAI ásványvizet,
mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevez-
ték el **magyar karlsbadi viznek**,
mert tényleg annak gyógyhatása, a szigorú diéta betartásával:
idült gyomor-bántalom, máj- és epehólyag, valamint epe-
kőbajoknál, nemkülönbén **csukorbetegségnél** alkalmazva,
valóságos csodákat mű-
vel, kitűnő hatása a **Sztojikai ásványviz** zőszer-
vek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros
bántalmak-
nál is. — A **Sztojikai ásványviz** hosszas használata
párját rit-
kítja. A **Sztojikai ásványviz** az ép szervezetben
elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bár-
mely vidéken, annyal is inkább, mert hosszas állás után nem
csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága
lehetővé teszi a tengerentúli szállítást.

Sztojikai
ásványviz
árlappal
és
ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
a
Forráskelőség
Sztojka
u. p. Magyar-Lápos.
(Szolnok-Dobokam.)